

ΕΡΓΟ ΤΟΜΗ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ

Νεολιθικά ευρήματα

Κώστας Κωτσάκης
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Η ανασκαφή των Παλιαμπέλων είναι ένα διεθνές αρχαιολογικό πρόγραμμα που έχει για στόχο την συστηματική έρευνα, την διαχείριση και την αξιοποίηση του προϊστορικού (νεολιθικού) οικισμού των Παλιαμπέλων του Δήμου Κολινδρού. Το πρόγραμμα, διεξάγεται από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, με τη διεύθυνση του καθ. Κωνσταντίνου Κωτσάκη, σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο του Σέφιλντ της Μεγάλης Βρετανίας υπό τη διεύθυνση του καθ. Paul Halstead.

Στο πρόγραμμα συμμετέχει μεγάλος αριθμός ειδικών επιστημόνων, ελληνικών και ξένων, που προσφέρουν πολύτιμες πληροφορίες για την καθημερινή ζωή των νεολιθικών κατοίκων (π.χ. τι έτρωγαν, τι καλλιεργούσαν, τι ζώα εξέτρεφαν, κλπ) αλλά και για το περιβάλλον, την αρχαία βλάστηση κλπ. Σπάνια σε αρχαιολογικό πρόγραμμα της χώρας βρίσκονται συγκεντρωμένοι τόσο ειδικοί επιστημονικές συντονισμένοι σε έναν κοινό στόχο.

Ο κύριος στόχος της ανασκαφικής έρευνας είναι η ανασύνθεση της καθημερινής ζωής και της κοινωνικής οργάνωσης του νεολιθικού οικισμού που χρονολογείται από το 6000 π.Χ. μέχρι περίπου το 4500 π.Χ. Ο λόγος που μας ενδιαφέρει ιδιαίτερα η ζωή των νεολιθικών ανθρώπων είναι ότι ο νεολιθικός οικισμός των Παλιαμπέλων αντιπροσωπεύει την πρώτη εγκατάσταση γεωργικών-κτηνοτρόφων στην περιοχή, μια περιοχή που διατηρεί μέχρι σήμερα τον έντονο γεωργικό της χαρακτήρα, παρόλες της δραματικής εξέλιξης της ιστορίας, ιδιαίτερα στον 20^ο αιώνα. Στα νεολιθικά ευρήματα του οικισμού μπορεί κανείς να παρακολουθήσει ανάγλυφα την πρώτη αρχή μιας σημαντικής δραστηριότητας του ανθρώπου, της γεωργίας, της κτηνοτροφίας, της ζωής που βγαίνει από τη γη και τα γυνήματά της, με τα βάσανα

και τις χαρές της. Στις χιλιάδες χρόνια που πέρασαν από τότε, η δραστηριότητα αυτή διατήρησε μέχρι σήμερα τη μεγάλη της σημασία για την επιβίωση του ανθρώπου. Γι αυτό ακριβώς το λόγο είναι απαραίτητοι οι ειδικοί

ανασκαφής με τους κατοίκους, ώστε να δουν τα οφέλη από αυτήν, να αναγνωρίσουν την προοπτική που δίνει στον τόπο ο νεολιθικός οικισμός και γιατί όχι να «εισθετήσουν» τον αρχαιολογικό χώρο. Για το

Έτσι σχεδιάστηκαν και εκτελέστηκαν εκπαιδευτικά προγράμματα για παιδιά του Δημοτικού και του Γυμνασίου, τόσο στις τάξεις όσο και στον χώρο της ανασκαφής, ενώ ξεκίνησε από εφέτος το πρόγραμμα «εθελοντές

ανασκαφής. Επίσης, συστηματικά καταγράφονται πληροφορίες και δεδομένα

Πο τα ευρήματα

Ο χώρος των ανασκαφών

με την πολύτιμη βοήθεια του Δήμου Κολινδρού, για την ένταξη του προγράμματος στα ΠΕΠ του Γ' ΚΠΣ. Σχεδιάζεται σε επίπεδο προμελέτης η δημιουργία του πολιτιστικού πάρκου των Παλιαμπέλων Κολινδρού, που θα δημιουργηθεί με τη χρήση των αρχαιολογικών χώρων και θα έχει ως θέμα την αγροτική ζωή, τότε και σήμερα. Στο πάρκο αυτό θα συγκεντρωθούν εκπαιδευτικές πληροφορίες τόσο από την αρχή της κορείας της

που σχετίζονται με τις αγροτικές δραστηριότητες των κατοίκων, καταρχήν των μεγαλύτερων σε ηλικία, αλλά και άλλες όψεις της καθημερινής ζωής, που θα μας επιτρέψουν να ανασυνθέσουμε την τοπική ιστορία σε βάθος χρόνου. Τέλος, ο νεολιθικός οικισμός των Παλιαμπέλων έχει ενταχθεί στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα Tempus που στοχεύει ακριβώς στη διαχείριση θέσεων αυτής της μορφής.

Όλες αυτές οι δραστηριότητες, αρχαιολογικές, εκπαιδευτικές και εθελοντικές, μας οδηγούν στις μελλοντικές προοπτικές του προγράμματος των Παλιαμπέλων, που έχουν αναπτυχτικό χαρακτήρα. Τι στιγμή αυτή γίνονται οι απαραίτητες προετοιμασίες,

Φωτογραφία της ομάδας φοιτητών που συνεργάζεται με τον καθηγητή κ. Κ. Κωτσάκη

επιστημόνων που θα συγκεντρώσουν όλα τα στοιχεία, και εκείνοι που θα μετατρέψουν τα στεγνά επιστημονικά δεδομένα σε πραγματική γνώση, γνώση για τους κατοίκους των Παλιαμπέλων, του Κολινδρού και όλων των κατοίκων της περιοχής.

Το ανασκαφικό πρόγραμμα των Παλιαμπέλων δεν περιορίστηκε από την αρχή στην απλή ανασκαφική έρευνα που απευθύνεται στους ειδικούς, και αφορά μόνο τους λίγους «καπιτάντες». Αντίθετα, κεντρικός στόχος από την αρχή του προγράμματος ήταν η σύνδεση της

σκοπού αυτά, το πρόγραμμα ανέπτυξε από την αρχή συγκεκριμένες δραστηριότητες, που θα αναπτυχθούν ακόμη περισσότερο στο μέλλον.

στην ανασκαφή» που συγκεντρώνει εθελοντική εργασία παιδιών σχολικής ηλικίας τα οποία εντάσσονται κανονικά στη ροή και στις εργασίες της

Οι επιμορφωτές στα ΔΕΙ και ΤΕΙ του Δυτικού Κολινδρού
Αδαμαντίος Αλεξάνδρος Φυσικός Αγωγός - Κομητηρή Δεληγιάννης Κωνσταντίνος Πολιτικός Επιστήμιαν - Θεσσαλονίκη Δημήτρης Αντώνιος Φυσικός Παιδαγωγός - Φλώρινα Δημήτρης Σπηριδών Φιλολόγος - Ιωάννινα Καλόβα Χαρούλα Βαλκανικών Σπουδών - Θεσσαλονίκη Λαϊκού Ελευθερία Βιολογικοκοινωνία - Ιωάννινα Μουτσίου Χριστίνα Ζωικής Παραγωγής - Λάρισα Μπαντί Μαρία Πληροφορικής και Τοπογραφίας - Σέρρες Παλιόγιας Βάσος Ζωικής Παραγωγής - Φλώρινα Παπαδημητρίου Μανθιλιός Απειροσάκων Σέλιμου Ακαδημία Ιστορίας Αρχαιολογίας - Καλαμάτα Στάμος Σπυριδούλα Βαλκανικών Σπουδών - Φλώρινα Τσιλιπάκη Αγνή Οικονομικών Επιστημών - Θεσσαλονίκη Χαρίτονος Μαρία Διεθνούς Εμπορίου - Καστοριά Μαστροπούλου Ελισάβετ Τεχνολογίας Αλιείας - Μοσχάτι